

(/)

 (/)

> 15-1600 årene, renæssancen (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Gotikkens kalkmalerier

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/hertugdoemmet>)

Gotikkens kalkmalerier

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 3481

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/gotikkens-kalkmalerier)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/gotikkens-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/gotikkens-kalkmalerier)

[kalkmalerier](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/gotikkens-kalkmalerier)) **t** (<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på

[http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/gotikkens-kalkmalerier)

[33/gotikkens-kalkmalerier](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/gotikkens-kalkmalerier)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/gotikkens-kalkmalerier&title=)

[mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/gotikkens-kalkmalerier&title=)

[renaessancen-33/gotikkens-kalkmalerier&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/gotikkens-kalkmalerier&title=))

Sissel F. Plathe

**Gotikkens kalkmalerier – De oversete
dekorationer i Danmarks kirker**

Gads forlag 2019. 288 sider. 349,95 kr.

Af Ole Schramm, cand. mag. i historie og musik

For mit eget vedkommende har det været kalkmaleriernes fortællinger og tilhørende billedsprog, der har fanget min interesse for kalkmalerier. Middelalderen opleves i øjenhøjde. Når jeg ser kalkmalerierne i kirkerne, føler jeg, at jeg bliver trukket ind i de majestætiske, smukke, groteske, men også grimme og perverse situationer, som kalkmalerierne skildrer.

Det er alt det, som Sissel F. Plathe kalder de figurative scener. Jeg vil ikke sige, at ornamentikken slet ikke har spillet ind i den oplevelse, som jeg selv har haft, men den har for mig og sandsynligvis også for de fleste været af underordnet karakter. Det er udgangspunktet for Plathes opvurdering og systematiske undersøgelse af de oversete dekorationer.

Men det er blevet til meget mere end en undersøgelse af kirkernes ornamenter, og det har bidraget til en langt mere omfattende og bedre forståelse af kalkmalerierne. Det drejer sig om opdagelsen af hidtil ukendte værksteder, der både har stået for byggeriet af hvælvingerne i kirkerne og for de dekorationer, der blev udført i forlængelse af arbejdet med hvælvingerne, inden man tog stilladset ned. Murermesteren har været totalentreprenør og har været den vigtigste håndværker ved de store byggearbejder. Det er lykkedes at samle bemalinger fra 26 murermesterværksteder i denne bog. Det drejer sig om seks værksteder på Sjælland og øerne, femten fra Jylland og fem værksteder på Fyn og øerne. 23 værksteder er nyidentificerede, og de hænger stilistisk, motivmæssigt og til dels bygningsmæssigt sammen.

Tyngdepunktet i bogen er en gennemgang af bidragene fra de forskellige værksteder. Roberto Fortunas fotografier er fantastisk illustrative og gode. De er en nydelse at se på, og det er fascinerende at give sig tid til at undersøge billederne nærmere. Da det har været kutyme at studere kalkmalerierne uafhængigt af de bygningsdele, de er malet på, er hvælvenes form og opbygning her blevet inddraget i billederne. Det giver en langt bedre forståelse af de figurative og de ornamentale dele. Teksterne til billederne er korte, klare og præcise.

Der er gode oversigtskort over de kirker, som de forskellige værksteder dækkede, så man hurtigt kan få et overblik over, hvor mange kirker, det drejer sig om, og hvor de forskellige kirker ligger. For Sjællands vedkommende gælder det, at nogle værksteder, som fx Kariseværkstedet, kun dækkede to kirker, mens Orøværkstedet dækkede otte kirker. Skuldelevværkstedet dækkede hele 12 kirker fordelt på et stort geografisk område fra Kalvehave på Sydsjælland til Græsted i Nordsjælland.

Selv fremhæver Sissel F. Plathe, at hun har påvist størst ændringer for arbejder, man tidligere tilegnede den såkaldte Træskomester eller Træskomaleren og hans værksted, som vi fortrinsvis finder på Østfyn. Grupperingen har Plathe ændret til fem selvstændige værksteder, "som har arbejdet enten samtidig eller i forlængelse af hinanden i samme kirke" (221).

Sissel F. Plathe har også gjort det muligt at få en oversigt over, "hvor i landet og i hvor store områder de mange værksteder har efterladt sig deres udsmykkede hvælv. Murermesterværkstederne var tilsyneladende ikke helt så mobile som nogle af de figurative værksteder" (223). Oversigten kan

sammenholdes med den skematiske oversigt sidst i bogen, hvor de kirker, som værkstederne har arbejdet i, er anført, sammen med oplysninger om dekorationernes placering, datering ved indskrift og evt. bemærkninger.

Til de ornamentale udsmykninger hører også motiver som "små dansende mænd", afbildninger af ræve og rævehistorier, og billeder af pelikaner og enhjørninge. Sissel F. Plathe bidrager med spændende tolkninger af disse motiver.

Plathe har med "Gotikkens kalkmalerier" skrevet en bog, der er et nødvendigt supplement til bøger om danske kalkmalerier. Det fremgår tydeligt, at hun har arbejdet med og forsket i kalkmalerier i mange år og har en omfattende og dybtgående viden om dette emne. Hun har bl.a. været redaktør på Nationalmuseets udgivelse af Danske Kirker. Det er svært at sætte en finger på det faglige indhold i Gotikkens kalkmalerier, og det er spændende at få formidlet Sissel F. Plathes nye forskningsresultater om emnet.

Skal jeg endelig nævne enkelte skønhedspletter, kan det være, at den dekoration, der pryder bogens forside, ikke er omtalt på bogens omslag. Går man på jagt, kan man se, at illustrationen findes på s. 216, og at den stammer fra Ørbæk Kirke og forestiller en djævel, der bliver tappet for væske af en lille mand.

Endelig kunne jeg savne et stikordsregister, der omfatter andet end kirkerne.

Personligt synes jeg stadig, at det er de figurative scener, som er mest interessante, men når jeg igen ser på kalkmalerier, vil jeg være langt mere opmærksom på de dekorative elementer og inddrage dem i min forståelse af kalkmalerierne.

[Historie-online.dk, den 18. december 2019]

← Forrige artikel (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/hertugdoemet>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

EN LYKKELIG SEJRVINDING

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/15-1600-arene-renaessancen-33/en-lykkelig-sejrvinding>) (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/lokal-og-slaegtshistorie/aalborg-1300-1660-by-slot-og-befaestning>)

AALBORG 1300-1660. BY, SLOT OG BEFÆSTNING

EN SØHELT I STEN

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/en-soehelt-i-sten>)
